

โครงการเรื่อง	ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย
คณะผู้จัดทำ	นายผดุงเกียรติ สาขะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 นางสาวนฤมล สิทธิผล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 นางสาวพีรภา ฉ่อยกลาง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1
ปรึกษาโครงการ	นางลำตวน แสงจันทร์ ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย
สถานศึกษา	โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ปีที่พิมพ์	2557

บทคัดย่อ

โครงการเรื่อง ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ชาติบนธนบัตรไทย 16 แบบ 2) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์จากธนบัตรไทย 16 แบบ 3) เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของธนบัตรไทย 16 แบบ 4) เพื่อจัดทำสื่อรูปแบบต่างๆเกี่ยวกับโครงการเรื่อง “ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย” 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่มีต่อโครงการเรื่อง “ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย” เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบบลิเคิร์ท จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ธนบัตรไทย บ่งบอกถึงศักดิ์ศรีความเป็นไทย สะท้อนเอกลักษณ์ชาติและบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะพบว่าธนบัตรมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องสรุปได้ดังนี้

เอกลักษณ์ไทยบนธนบัตร ปรากฏชัดเจนในเรื่อง พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ พระราชลัญจกรประจำแผ่นดิน (ตราแผ่นดิน) พระครุฑพ่าห์ พระโอราพต ราชวงศ์จักรีและพระราชลัญจกรพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี มีลายไทย อักษรไทย ปูนูนีสถาน สถาปัตยกรรมที่สำคัญของชาติปรากฏบนธนบัตร ได้แก่ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระที่นั่งอนันตสมาคม พระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช พระบรมราชานุสาวรีย์พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ฯลฯ ซึ่งนับเป็นเอกลักษณ์ไทยที่เกี่ยวข้องกับชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์และการเป็นดินแดนแห่งพระพุทธศาสนาที่มีวิวัฒนาการมาวิจิตร

ธนบัตรไทย สะท้อนประวัติศาสตร์ชาติ พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยในสมัย
กรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ สื่อแนวคิดเทวราชา เชิดชูเกียรติพระมหากษัตริย์
สะท้อนสถานการณ์บ้านเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองในยุคที่พิมพ์ธนบัตรออกใช้

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2445 จนถึงปัจจุบัน มีการพิมพ์ธนบัตรหมุนเวียนรวม 16 แบบ มีวิวัฒนาการในด้าน
การพิมพ์ลาย แหล่งพิมพ์ หน่วยงานที่ควบคุมดูแลการพิมพ์ เทคโนโลยีการพิมพ์ วันเดือนปีที่ผลิต
อักษรที่ใช้ ข้อความที่พิมพ์และขนาดของธนบัตร เป็นต้น เพื่อความเป็นสากล เพื่อสนองตอบต่อ
ความจำเป็นในการใช้ธนบัตรเป็นสื่อกลางหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เพื่อเผยแพร่เอกลักษณ์ชาติและ
ประกาศพระเกียรติคุณพระมหากษัตริย์ไทย รวมทั้งเพื่อให้การปลอมแปลงธนบัตรทำได้ยากยิ่งขึ้น

สื่อรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับโครงการเรื่อง “ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย”
ประกอบด้วย รูปเล่มโครงการ ผังโครงการ หนังสือเล่มเล็ก สไลด์คอมพิวเตอร์ แผ่นพับ ที่ค้นหนังสือ
พวงกุญแจ ฯลฯ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 และนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 จำนวน 100 คน มีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.40 เรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก
ดังนี้ ความพึงพอใจต่อพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ (5.00) เอกลักษณ์ไทยบนธนบัตรและความรู้เรื่อง
ประวัติศาสตร์บนธนบัตร (4.90) ภาพพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์บนธนบัตร (4.89)

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) ทำให้ทราบเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของธนบัตรไทย 16 แบบ
- 2) ทำให้ทราบเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยจากธนบัตรไทย 16 แบบ
- 3) ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการของธนบัตรไทย 16 แบบตั้งแต่ พ.ศ.2445 จนถึงปัจจุบัน
- 4) ได้สื่อรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้เยาวชนตระหนักเห็นคุณค่าและความสำคัญ
ของธนบัตรไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย
- 5) ทำให้ทราบเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/7 และนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2557 ที่มีต่อโครงการเรื่อง “ธนบัตร : เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย” อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ และเป็นแนวคิดในการทำโครงการ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรศึกษาหรือสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธนบัตร
- 2) ควรศึกษาธนบัตรในประเทศอื่น เช่น อิทธิพลของต่างชาติในธนบัตรไทย เป็นต้น
- 3) ควรนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปศึกษาในเรื่องอื่นๆ

คำนำ

โครงการเรื่อง “ธนบัตร เอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทย” เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ชาติ ประวัติศาสตร์ไทยและวิวัฒนาการของธนบัตรไทยจากธนบัตรไทยทั้ง 16 แบบ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา สัมภาษณ์ท่านผู้รู้ในเรื่องธนบัตร เอกลักษณ์ชาติ และประวัติศาสตร์ศึกษาจากหนังสือหรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องและทัศนศึกษาเก็บข้อมูลจากศูนย์จัดการธนบัตรขอนแก่น อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นและพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย เขตพระนคร กรุงเทพฯ

ขอขอบพระคุณนายสุพัฒน์ ศรีพันธุ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบัวใหญ่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกฝ่าย ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำโครงการ ขอขอบพระคุณศูนย์จัดการธนบัตรขอนแก่น อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นและพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย เขตพระนคร กรุงเทพฯ ที่ให้ความรู้เรื่องธนบัตรและเป็นแบบอย่างในการจัดนิทรรศการเรื่องธนบัตร ขอขอบพระคุณนายบุญสม สังข์สุข นายกษามาคมเพลงโคราชที่แต่งเพลงโคราชเกี่ยวกับธนบัตรเพื่อใช้ประกอบการนำเสนอข้อมูล

ขอขอบพระคุณคุณครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนบัวใหญ่ ทุกท่านที่สนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำและให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาในการทำโครงการ ขอขอบพระคุณนายศิลป์ประสิทธิ์ กรวยสวัสดิ์ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบัวใหญ่ นางสาวเสาวณีย์ พรรณภาพ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบัวใหญ่ นายไพโรจน์ โรจนานนท์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวใหญ่ นายเสวต ชนนไทย ครู โรงเรียนบัวใหญ่ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับธนบัตรและข้อคิดในการทำโครงการอย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณนางใจเพชร เจริญใจ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบัวใหญ่ ที่สนับสนุนงบประมาณในการเข้าค่ายทำกิจกรรมโครงการ ขอขอบพระคุณนางลำดวน แสงจันทร์ ครูผู้ช่วย โรงเรียนบัวใหญ่ ที่ให้คำปรึกษา สนับสนุนและช่วยเหลือในการทำโครงการอย่างดียิ่งและขอขอบคุณเพื่อนๆ และน้องๆ นักเรียนโรงเรียนบัวใหญ่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในด้านการติชมผลงาน ให้กำลังใจในการทำโครงการอย่างดียิ่ง

หวังว่าโครงการนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำโครงการวิชาประวัติศาสตร์ที่จะช่วยปลูกเร้าให้เยาวชนรักชาติ เห็นคุณค่าของธนบัตร ภาคภูมิใจในชาติบ้านเมือง ใช้ธนบัตรอย่างคุ้มค่าและร่วมรักษาเอกลักษณ์ชาติ รักความเป็นไทยและร่วมรักษ์ไทยในรูปแบบต่าง ๆ

คณะผู้ศึกษาโครงการ